

Zapisnik sa intervjua

Intervju vodili: Vejsil Hrustić i Omar Dervišević
Intervju vođenski: Dean Čupović
Datum intervjua: 02.03.2016. godine
Mjesto intervjua: Elektrotehnički fakultet u Sarajevu
Tema: POS

Pitanje	Odgovor
1. Kome je generalno ovaj sistem namijenjen, koja je njegova namjena i koje su glavne funkcionalnosti koje bi ovaj sistem mogao podržati? Bez ulaženja u detalje.	Namijenjen je za granape i prodavnice. Potrebno je da možemo izdavati račune. Sistem treba da omogući sve funkcionalnosti vezano za kasu, ukratko sve što treba u jednoj prodavnici.
2. Da li već posjedujete određeni informacioni sistem?	Da, ali nije zadovoljavajući. Komplikovan je za rad. Želimo da ga promjenimo.
3. Generalno, ima više stvari koje vam se ne sviđaju?	Da.
4. Kome je sistem namijenjen, ko sve može da mu pristupa i da ga koristi?	Šef i radnik na kasi. Šef ima sva prava pristupa (maksimalne privilegije). Trenutno imamo dvije kase, a možemo ih imati i više. Zaposlena su tri radnika, koja se mijenjaju. Svaki od radnika se može prijaviti i raditi na određenoj kasi. Šef također ima mogućnost prijave s maksimalnim privilegijama. Može da unosi/briše artikle, vrši promjenu cijena, itd. Radnici na kasi mogu samo da izdaju račune.
5. Da li postoji neka funkcionalnost koju želite posebno da naglasite, nešto što se mora strogo poštovati?	Da. Sve kase su povezane sa fiskalnim printerom. Na fiskalnom printeru imamo dnevni presjek stanja, odnosno fiskalni printer izbaci koliki je ukupni iznos prodaje prošao kroz taj fiskalni printer i ta cifra na kraju dana treba da se složi sa evidentiranom

	prodajom na samoj kasi. Može se desiti da neki račun ne izađe, ili da se preskočilo štampanje nekog računa i sl. U principu ukupan iznos treba da se složi.
6. Navedeno je da se artikli mogu dodavati, brisati. Da li bi trebalo razvrstati artikle po nekom kriteriju, npr. po tipu proizvoda(prehrambeni,pića..)?	Potrebno je imati određene klase artikala radi lakšeg sortiranja i evidencije. Također, svaki artikal treba da sadrži naziv. Jako nam je bitno da sadrži bar kod, to je onaj standradni 1-13 bar kod. Bar biti jedinstven za svaki artikal, navedenog formata. Pored navedenog, artikal mora imati definisanu jedinicu mjere i cijenu.
7. Koji su osnovni podaci koji se moraju nalaziti na računu?	Na fiskalnom računu treba da se nalazi isprintan naziv, cijena i količina artikla na osnovu kojih će fiskalni printer izračunati koliko je PDV-a uključeno. Svi proizvodi imaju uključen PDV, tako da cijena koja je definisana na artiklu je zapravo cijena artikla sa uračunatim PDV-om.
8. Koji su podržani načini plaćanja?	Po zakonu fiskalni printer dozvoljava 4 vrste načina plaćanja. Gotovina, kartica, virman i ček. Predefinisani način plaćanja je gotovinom, kako se račun i najčešće plaća ali moguće je platiti i kombinacijom ostalih načina plaćanja.
9. Da li dozvoljavate mogućnost da se račun može opozvati?	Da, funkcija storniranja treba da bude moguća. Postojeći uneseni račun ćete stornirati u ukupnom iznosu. To znači efektivno pravljenje novog računa sa negativnim količinama koji se opet šalje na fiskalni printer. To ne može uraditi radnik na kasi, nego mora pozvati šefa da on sa svojom šifrom to uradi, zato što je storniranje

	podložno manipulaciji.
10. Da li sistem za kasu treba da vodi računa o stanju zaliha, i da li treba obavještavati šefa da je stanje neke robe na nuli ili blizu nule?	Da, ne morate posebno evidentirati ulazne dokumente, ali u principu bilo bi dobro da se može evidentirati koliko je trenutno stanje, odnosno da se može dodati stanje pojedinačnih artikala i da postoji obavještenje odgovornoj osobi.
11. Da li se može plaćati kuponima, tako da oni imaju novčanu vrijednost?	Ima načina kako se to radi, ali u principu nama to ne treba. Ne izdajemo kupone tako da ne može niko doći nama sa kuponima.
12. Da li se može omogućiti popust nekom potrošačkom karticom?	Ne može.
13. Da li je moguće obračunati neki popust prilikom izdavanja računa?	Da, imamo akcije svakog trećeg utorka (može biti i bilo koji drugi dan), imamo popust 10% (ili neki drugi iznos) na sve račune taj dan. Radnik na kasi to ne određuje, nego se to automatski izvršava. Šef mora prije nego što se krenu izdavati računi za taj dan, aktivirati tu akciju, odnosno unijeti koliki je popust, nakon čega će svi računi imati uračunat popust taj dan.
14. Da li su dozvoljene devize?	Ne, po zakonu nisu dozvoljene, promet je samo u konvertibilnim markama (KM).
15. Da li je bitno koji je dan popust ili to šef odlučuje?	Nije. Šef odlučuje koji će dan biti popust i koji će biti procenat.
16. Spomenuli ste određeni izvještaj koji fiskalni printer treba da ima; da li treba da se poklapa ono što je on isprintao sa izdatim računima. Da li postoje još neki posebni izvještaji, recimo sedmični, mjesečni, koje šef treba da vidi?	Radnik na kasi kad se uloguje na kasu, počinje smjenu. Kada završava sa smjenom u jednom trenutku on treba da kaže smjena je završena i odštampa dnevni izvještaj iz kase šta je prodano. To je ukupan iznos, samo razvrstan po načinima plaćanja. Na primjer, ukupna vrijednost prodane robe iznosi 1.100 KM.

	<p>Korišteni načini plaćanja su bili: kartično plaćanje (100 KM) i plaćanje gotovinom (1.000 KM) itd.</p> <p>U programu fiskalnog printera ima neko dugme koje će odštampati taj tzv. Z izvještaj, odnosno dnevni izvještaj, prodaju do tog trenutka. Kad on to odštampa, te dvije cifre trebaju da se slože. On treba da uzme taj izvještaj iz printera i izvještaj iz kase, da ih prihefta i uknjiži u dokumentaciju.</p>
17. Da li je bitno vršiti zapisivanje kad se koji korisnik logovao, kad se odjavio, ko je izdao određeni račun, tj. evidencija pristupa sistemu?	<p>Na svakom računu treba da se evidentira koji je radnik to uradio, tako da to možemo znati. Na osnovu toga i vremenskog perioda, recimo za današnji dan to je taj njegov neki dnevni izvještaj, odnosno šta je u toj svojoj smjeni on uradio. Jedan kasir će raditi jednu smjenu u toku dana, može imati pauzu, pa se vratiti, pa ponovo ulogovati, ali sve to pripada toj jednoj smjeni.</p>
18. Da li je moguće naknadno izdati račun, ili se izdaju odmah?	Nije, računi se izdaju odmah.
19. Ukoliko nije ostvaren promet u nekoj smjeni, za tog radnika, da li se kreira izvještaj?	Taj slučaj se treba regulisati sa nulama. Dakle, nula na kasi i na fiskalnom printeru.
20. Postoji li posebna stavka na računu koja signalizira da je način plaćanja bio virtumanski, gotovinski ili to za sam račun nije bitno?	Kad se zaključuje račun mora se unijeti koji su načini plaćanja i ti iznosi treba da odgovaraju ukupnom iznosu računa, a predefinisani način plaćanja je gotovinom. Međutim, to se može promijeniti na karticu ili bilo koju drugu kombinaciju plaćanja.
21. Da li se za printanje na kraju dana ili smjene koristi mrežni printer?	Na računaru na kojem je kasa, odnosno, program kase postoji uvezan mrežni printer, ali o tome vi ne morate voditi računa. Vi ćete

	napraviti pdf dokument koji može da se odštampa standardno kroz operativni sistem. Ono što je definisano na operativnom sistemu to ćete i koristiti.
22. Postoji li način evidencije robe koja se vrati samom dobavljaču? Kako se to određuje?	Ne morate voditi računa o tome, bitno je da znamo trenutno stanje i da na osnovu računa znamo koliko je izašlo.
23. Fiskalni printer ima svoj program koji obavještava poresku upravu. Da li mi moramo voditi računa o tome?	Ne, vi trebate poštovati određeni format. Mi imamo Tringov fiskalni printer i on ima određeni format putem kojeg se pripremaju podaci. Vi treba da pripremite XML datoteku u formatu koji je specificiran na Tringovoj stranici, a zatim da je spremite na određenu lokaciju. Od svih funkcija, potrebno je da napravite štampanje računa. Dakle, pripremite XML fajl i očekujte da će ga fiskalni printer preuzeti sa te određene lokacije, te da će ga odštampati. Nemate povratnu informaciju da li fajl odštampan, vi ste ga pripremili i završili s tim, te očekujte da je fiskalni printer to završio. Drajver od fiskalnog printera osluškuje taj folder. Od svih tih funkcionalnosti najvažnija je štampanje artikala. Ustvari dvije funkcionalnosti, a to su štampanje normalnog računa i štampanje stornog računa, odnosno, reklamiranog. Dakle, normalni račun i storni račun, a sve ostalo se radi kroz drajver. Samo je potrebno pripremiti XML fajl koji ima jedinstveni broj, jedinstveni naziv i da ga stavite u određeni folder.
24. Da li ima još nešto što biste dodali?	Da. Treba nam izvještaj za šefa da on za određeni period može vidjeti neki sumarni

	<p>izvještaj koliko je bilo prodaje. Zatim, izvještaj radnika na kasi, izvještaj po artiklima za određeni period kako bi znali šta je izlazilo, te upozorenje o količinama. U principu uvijek upozoravajte, jer se ne može desiti da čovjek dođe sa čokoladom na kasu, a da mu kasir kaže da ne može prodati tu čokoladu jer je nema na stanju. Ne bi trebalo, ali stanje može otići u minus. Šef treba da vidi u svakom vremenskom trenutku stanje, odnosno, šta sve ima na stanju u prodavnici. Ukoliko mu stoji da ima minus dvije čokolade, to znači da nešto nije uredu.</p>
<p>25. Trebamo li voditi računa o procesu nabavke proizvoda do unosa?</p>	<p>To bi dosta komplikovalo sistem, tako da o tome ne treba voditi računa. Potrebno je voditi računa o izlazima i kreiranju računa, na pravljenje storno računa, izvještaje o prodaji za određeni period, te napraviti odgovarajući format za fiskalni printer.</p>
<p>26. Da li je potrebno voditi računa o bazi robe?</p>	<p>To je neko trenutno stanje. Šef evidentira koji artikli imaju u prodavnici sa trenutnom količinom i izlaznom cijenom.</p>